

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קמג

ערב שבת קודש
פרשת בהעלותך
י"א בסיוון התשע"ו
שנת ה'קק"ל

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"א בסיוון ה'תשע"ו - י"ח בסיוון ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"א בסיוון	הלי טומאת צרעת פרק יד-טז.	הלי בכורות פרק ג.	מ"ע קב. קג.
ש"ק	י"ב בסיוון	הלי מטמאי משכב ומושב.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע צט.
א'	י"ג בסיוון	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע ק.
ב'	י"ד בסיוון	פרק ז-ט.	פרק ו.	מ"ע קו.
ג'	ט"ו בסיוון	פרק י-יב.	פרק ז.	מ"ע קד.
ד'	ט"ז בסיוון	פרק יג. הלי שאר אבות הטומאות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע קד. צו.
ה'	י"ז בסיוון	פרק ג-ה.	הלי שגגות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע צו.
ו'	י"ח בסיוון	פרק ו-ח.	פרק ב.	מ"ע צז.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.17	7.48.8	1.17	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ו', י"א בסיוון
8.17	7.49.0	1.17	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ש"ק, י"ב בסיוון
8.17	7.49.3	1.18	12.42	9.06	5.42	4.35	4.07	2.56	א', י"ג בסיוון
8.17	7.49.6	1.18	12.42	9.07	5.43	4.35	4.07	2.56	ב', י"ד בסיוון
8.18	7.49.8	1.18	12.42	9.07	5.43	4.35	4.07	2.57	ג', ט"ו בסיוון
8.18	7.50.0	1.18	12.43	9.07	5.43	4.35	4.08	2.57	ד', ט"ז בסיוון
8.18	7.50.1	1.19	12.43	9.07	5.43	4.35	4.08	2.57	ה', י"ז בסיוון
8.18	7.50.3	1.19	12.43	9.08	5.44	4.36	4.08	2.58	ו', י"ח בסיוון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
8:30	7:12	8:32	7:27	8:34	7:21	8:34	7:20	8:31	7:28
8:31	7:13	8:34	7:28	8:35	7:21	8:35	7:21	8:05	7:29

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מז"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 0722770100, פקס: 03-9606169, 0793-7474-ISSN

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

לגלות בכל יהודי את האור האלוקי שבו

כדי לפעול על הזולת ולהאיר את הנשמה שבו, זקוקים לשני הגוונים שבשלהבת, גליא דתורה ופנימיות התורה • מהי ההוראה מכך שהדלקה כשרה בזר ואילו הטבת הנרות נעשית רק על־ידי כהן? • ומה אפשר ללמוד מהדלקת המנורה בהיכל, בעניין תפקיד האשה לחנך את ילדיה להיות "כוהנים גדולים"? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

"בריות", בריותיו⁵ של הקב"ה⁶, גם אליהם הלך אהרן וקירבם לתורה⁷. אמנם, דיוק הלשון הוא "ומקרבן לתורה"⁸ - שקירב אותם אל התורה, ולא שקירב את התורה אליהם. הגם שאהרן הלך אל ה"בריות", מכל מקום, לא נתן להם את התורה לפי הרוח שלהם: הוא לא עשה פשרות והיתרים בתורה; הוא לא קירב את התורה לרוח הבריות, אלא קירב את הבריות לתורה, תורה תמימה, כמות שהיא⁹.

(5) ולהעיר גם מסיפור הגמרא במסכת תענית (כ, ריש ע"ב) אודות ר"א ש"נזדמן לו אדם אחד שהי' מכוער ביותר . . . אמר לו ריקה כמה מכוער אותו האיש . . . אמר לו . . . לך ואמור לאומן שעשאני כמה מכוער כלי זה שעשית" (ראה לקו"ש חט"ו ע' 125). - מהנחה בלתי מוגה.

(6) תניא פל"ב. (7) ולא עוד אלא שעשה זאת מתוך רגש של אהבה - "אוהב את הבריות", ובאופן שהאהבה באה בגילוי, כמרומו בשמו של "אהרן" - אותיות "נראה" (ראה זח"ג קג, רע"א ובנצנ"ז שם). - מהנחה בלתי מוגה.

(8) ראה גם תו"מ ח"ז ע' 21. וש"נ. (9) וטעם הדבר - לפי שגם מי שהוא במעמד ומצב של "בריות", להיותו בן אברהם יצחק ויעקב, הרי הוא כלי לקבל את כל התורה כולה, ובלשון הרמב"ם (הל' גירושין ספ"ב) "הוא רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצות

א. הסדר¹ בהפצת המעיינות חוצה אינו להמתין עד שאלו שהם בכלל ה"חוצה" יבואו אל המעיינות, אלא "יפוצו מעיינותיך חוצה"², לילך החוצה ושם להפיץ את המעיינות. דרך³ זו התחילה מאהרן הכהן, שהיה "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"⁴. אהרן לא המתין עד שיבואו אליו, אלא הקדים והלך בעצמו אליהם. זאת ועוד, שאהרן הלך גם ל"בריות", היינו, גם לאלו שאין בהם מעלה אחרת מלבד היותם

(1) שיתחזק (ע' סוס"ה) הוגהה על־ידי כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ב עמ' 316 ואילך. במהדורה זו נוספו עוד איזה ציוני מ"מ וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה. (2) משלי ה, טז. וראה תענית ז, א. (3) ראה גם מכתב י"א סיון שנה זו (אג"ק חט"ו ס"ע קצג ואילך). (4) אבות פ"א מי"ב, ובמפרשים שם*.

* כמבואר בפרטיות באבות דר"ג (פי"ב מ"ג ואילך) כו"כ דוגמאות מפעולותיו של אהרן עם אנשים שהיו במדרגה נמוכה, שהעלה אותם למדרגה נעלית יותר מכמו שהיו קודם שפגש אותם (מהנחה בלתי מוגה).

בשלהבת ישנם כמה גוונים, ובכללות הם שני גוונים¹⁶: "נהורא אוכמא" – האור הסמוך לפתילה, ו"נהורא חיוורא", אש בהיר.

ועניינם ברוחניות ובתורה (שנמשלה לאש¹⁷) הוא – גליא דתורה ופנימיות התורה¹⁸: גליא דתורה נמשלה ל"נהורא אוכמא" הסמוך לפתילה, מכיוון שעוסקת בנגלה, בענייני עולם הזה, ועד שמתלבשת גם בטענות של שקר וכו'. ופנימיות התורה נקראת בשם "נהורא חיוורא", משום שהיא מובדלת מענייני עולם¹⁹.

וצריכה להיות כל השלהבת עולה מאליה. בכדי לפעול על הזולת להאיר בו את הנשמה שבו, זקוקים לשני הגוונים שבשלהבת, גליא דתורה ופנימיות התורה. גליא בלבד לא מספיק להאיר את הנשמה, לפי שהתלבשה בעניינים גשמיים, ולא נגלה בה דביקותה עם הקב"ה, ולכן בכדי להאיר את הנשמה, זהו על-ידי פנימיות התורה דווקא²⁰.

וזהו "יפוצו מעינותיך חוצה" – בכדי לפעול על ה"חוצץ" צריכים "מעין" דווקא, מים המחוכרים תמיד למקורם, היינו פנימיות התורה. צריכים ללכת החוצה ולהפיץ שם את התורה – שנמשלה למים²¹ – כמו שהיא מחוברת עם מקורה דווקא; לא כמו שבאה בכלי השגתו ונעשית מים שאובין, ששאב את המים בידי או בכלי, אלא מי מעין דווקא.

16 זח"א נא, רע"א. וראה תו"א מקץ לג, סע"ב ואילך. מ, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

17 ראה ירמ' כג, כט. ברכות כב, א.

18 ראה גם תו"מ ח"ח ע' 70 ואילך.

19 וע"ד מ"ש ברע"מ (זח"ג קכד, ב) שגליא דתורה נקראת "אילנא דטוב ורע", לפי שעוסקת בענייני איסור והיתר טומאה וטהרה, ופנימיות התורה נקראת "אילנא דחיי", "דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מחלוקת מרוח הטומאה כו'" (מהנחה בלתי מוגה).

20 וענין זה מודגש במיוחד בשייכות ל"זמן מתן תורתנו", "יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב" (ואתחנן ד, יו"ד) – שעל זה אמרו חז"ל (ברכות שם. וש"נ) "מה להלן כו' אף כאן כו'", ועד ש"בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", ויתירה מזה, "חדשים" ממש (ראה פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז) – שהרי אמרו חז"ל (שבת פח, ב) "על כל דיבור ודיבור פרחו נשמתן, והחזירה להם הקב"ה בטל שעתידי להחיות בו את המתים", והוא "טל תורה" (תניא ספ"ו). שזהו"ע פנימיות התורה (מהנחה בלתי מוגה).

21 ראה תענית שם. ב"ק יז, א. וש"נ.

ב. הנקודה של עבודת אהרן מרומזת בפרשת השבוע – "בהעלותך את הנרות":

נרות – קאי על נשמות ישראל, כמו שכתוב¹⁰ "נר הוי' נשמת אדם". בכללות ישנם שבעה סוגים בנשמות ישראל, כמבואר בליקוטי תורה¹¹, שזהו עניין שבעת נרות המנורה. ועבודת אהרן היתה – להדליק ולהעלות את כל הנרות.

בכל אחד מישראל יש אור אלוקי¹², אלא שהוא בהעלם, ועבודת אהרן היא – להדליק ולגלות אור זה מההעלם.

וכל כך פעל אהרן בגילוי הנשמה בכל אחד מישראל – "עד שתהא שלהבת עולה מאליה"¹³.

כל זמן ש"נר הוי'" של הבריות זקוק עדיין לאהרן שידליקנו – עדיין אין זו התכלית. העבודה צריכה להיות: להדליק את הנרות עד שהשלהבת תהא עולה מאליה; אין צורך עוד להדליק את הנר, כיוון שהנר כבר דולק ומאיר מעצמו¹⁴.

ג. ועוד עניין בזה¹⁵:

ולתרחק מן העבירות, אלא "יצרו הוא שתקפו", ונמצא, שצריכים רק לגלות אצלו מה שיש בתוכו ובפנימיותו, ולכן צריכים ליתן לו את התורה כמות שהיא (מהנחה בלתי מוגה).

10 משלי כ, כז. וראה תניא רפ"ט.

11 ר"פ בהעלותך (כט, ג).

12 כולל גם אלו שהם נמצאים במעמד ומצב של חושך, שעליהם נאמר "נר רשעים ידעך" (משלי יג, ט. ועוד. וראה תו"מ ח"ב ע' 223. וש"נ. מכתב ח' תמוז שנה זו (אג"ק חכ"א ריש ע' שסה)). – מהנחה בלתי מוגה.

13 פרש"י ר"פ בהעלותך.

14 ואין הדבר תלוי אלא בפעולתו של המדליק, וכל זמן שהנר אינו דולק ומאיר מעצמו, הרי זה סימן שיש חסרון בפעולתו של המדליק.

וע"ד מארז"ל (ברכות ו, סע"ב) "כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין", שמוזה מובן, שכאשר אין דבריו נשמעין, הרי זו הוכחה שחסר אצלו ביראת שמים, ובמילא עליו להוסיף ביראת שמים, ואז ידבר בדברים היוצאים מן הלב, ובודאי יהיו הדברים נכנסים אל הלב, ויפעלו פעולתם (ראה ספר הישר לר"ת ש"ג. הובא בשל"ה סט, א).

וכאשר עושה כן, אזי ממלא את שליחותו בכח המשלח שצוה "הוי מתלמידי של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבת לתורה", "בהעלותך את הנרות", "שתהא שלהבת עולה מאלי", ועד שכל בני ישראל נעשים בבחינת "מנורת זהב כולה" (זכרי' ד, ב). "עד ירכה עד פרח" (בהעלותך ח, ד). – מהנחה בלתי מוגה.

15 סעיף זה – מהמהדורה שבכטאון חב"ד חט"ו ע' כא ואילך.

(ב) אבל ה"הטבה", הכנת הנרות - יכול לעשות רק כהן:

יכולים לחשוב: כיוון שהעיקר הוא לפעול על הזולת, למי איכפת כיצד ועל-ידי איזה עניין אפעל עליו? - אסביר לו עניין בתורה לפי הבנתי המתאימה להבנתו; אבחר דרך במצוות שמתאימה לי ולו, וכדומה, ועל-ידי זה אפעל על הזולת.

ועל-ידי הפצת המעיינות דווקא חוצה, תתגלה אחדות הוי' בעולם, ש"יהיה השם אחד ושמו אחד"²².

* * *

ד. בהדלקת המנורה בכית-המקדש ישנם ג'

ההטבה, נתינת השמן והפתילה הרי זה רק על-ידי כהן. לא כל אחד מתאים לבחור ולהכין את הדברים שבהם מדליקים את הנר של בני ישראל

על כך היא ההוראה, שההטבה, היינו, נתינת השמן והפתילה, הדברים שעל-ידם מדליקים את הנר - הרי זה רק על-ידי כהן. לא כל אחד יכול ומתאים לבחור ולהכין את הדברים שבהם מדליקים את הנר של בני ישראל. רק כהן יכול לעשות זאת.

ענינו של כהן - שאין לו חלק ונחלה, אלא "ה' הוא נחלתו", וכמו שכתב הרמב"ם²⁶: "אשר נדבה רוחו אותו כו' להבדל", היינו, שמי שפורש מענייני העולם, וכל ענינו הוא להיות דבוק באלוקות לעבדו - דווקא הוא יכול להכין את הדברים שבהם מאירים את אור הנשמה. ולאחרי שהכנה מכין את הנר ואת הפתילה, אזי מוטל החוב על כל אחד להדליק אותם - להפיץ מעיינות אלו גם בחוצה.

ג) המקום של המנורה הדולקת הוא בהיכל דווקא:

"עשר קדושות הן"²⁷ (קדשי קדשים, היכל וכו'), וגם המדריגות שלמטה מההיכל קדושות הן. ואף-על-פי-כן, אם ידליקו את המנורה באחד המקומות שקדושתו למטה מקדושת ההיכל, לא יצאו ידי חובה. לכל דבר יש מקום ותפקיד, והתפקיד של המנורה הוא - להאיר בהיכל.

דינים²³: (א) הדלקה כשרה בזר, היינו, שגם מי שאינו כהן, כשר להדליק את המנורה. (ב) הטבת הנרות, דהיינו הכנת הנרות - חייב לעשות רק כהן. (ג) מקומה של המנורה הדולקת הוא דווקא בהיכל בית המקדש²⁴.

ומובן שגם בהדלקת המנורה הרוחנית, היינו, בעבודה להאיר את נשמות ישראל, ישנם ג' תנאים הנ"ל.

א) הדלקה כשרה בזר: העבודה לפעול על הזולת ולהפיץ את המעיינות חוצה, אינה עבודה עבור יחידי סגולה בלבד. זוהי זכות וחוב של כל אחד מישראל, כמאמר המשנה לכל אחד מישראל: "הוי מתלמידיו של אהרן"²⁵. כל אחד מישראל צריך לילך בדרכו של אהרן, לקרב את הבריות לתורה.

(22) זכר' יד, ט. וראה פסחים נ, א. וש"נ.

(23) ראה יומא כד, ב. רמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ט ה"הז.

(24) ואעפ"כ הדלקה כשרה בזר שאסור לו להכנס להיכל - ש"אם הטיב הכהן את הנרות כידוע והוציאן לחוץ מותר לזר להדליקן" (רמב"ם שם), או שהמנורה תעמוד במקומה בהיכל, וידליקנה זר ע"י מקל ארוך (ראה פ"ח או"ח סתר"ע). - מהנחה בלתי מוגה.

(25) והיינו, שציווי זה נאמר לכל מי שנצטווה על "ואהבת לרעך כמוך" (קדושים יט, יח), שכן, ציווי זה קשור עם הפעולה על הזולת, כמ"ש לפנ"ז (שם, יז) "לא תשנא את אחיך בלבבך (אלא "ואהבת גו", (ואז הוכח תוכיח את עמיתך" (ראה גם "היום יום" - כו אייר). - מהנחה בלתי מוגה.

(26) סוף הל' שמיטה ויובל.
(27) כלים פ"א מ"ו.

אסור שיהיה באופן אחר, כאמור, שברצון לא יכולה להיות התחלקות.

וזהו הסך-הכול שלמדים מהדלקת המנורה: צריכה להיות התעסקות בפנימיות התורה, וכנ"ל בעניין דשלהבת, שלא מספיק נהורא אוכמא, דהיינו גליא דתורה, אלא צריך להיות גם נהורא חיורא, פנימיות התורה. ולימוד פנימיות התורה ייתן לו כוח ועוז להתגבר על כל המניעות, וייתן לו תוספת חיות גם בלימוד נגלה דתורה ובקיום המצוות.

* * *

1. אחד³⁰ העניינים העיקריים בהנהגת נשי ישראל³¹, שמשפיעה על הבנים והבנות, הוא עניין הצניעות: "כל כבודה בת מלך פנימה"³². וכדאיתא בגמרא³³ אודות הצניעות הנפלאה של קמחית (אמם של כוהנים גדולים בזמן בית המקדש), שקורות ביתה לא ראו מעולם שערות ראשה, ולכן זכתה לשבעה בנים כוהנים גדולים.

ואין לחשוב: האם מוכרחת אני להתנהג במידה גדולה כזו של צניעות בכדי שבני יהיו כוהנים גדולים – מה איכפת לי שבני יהיו סתם כוהנים? "כל ישראל קדושים הם!"

על כך מלמדת אותנו הדלקת המנורה, שהמנורה צריכה להאיר דווקא בהיכל, וכמדובר לעיל, שאם ישנה אפשרות להאיר במקום קדוש יותר – ובנוגע לענייננו: כשיש לאישה אפשרות לגדל את בניה שיהיו כוהנים גדולים, הרי זה גופא הוראה שזהו התפקיד שלה, ואם אינה ממלאת תפקיד זה, לא מילאה חובתה כלל, לא מילאה את רצון הבורא.

2. על-פי זה יובן מה שכתוב³⁴: "דבר אל אהרן גו'

30) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר גם באידיש, ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 319 ואילך (בהמשך לשיחה שבהערה 1). במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

31) ראה גם מכתב ט"ז סיון שנה זו (אג"ק חט"ו ריש ע' רב).

32) תהלים מה, יד.

33) יומא מז, א (בשינוי לשון קצת). וראה גם ת"מ חט"ז ע' 262, וש"נ.

34) בהעלותך ח, ב.

ה. ההוראה מזה בעבודה:

אל יאמר האדם, הן אמת שצריך אני להאיר את הנר שבקרבי והנר שבזולת, אבל מי יאמר שצריך אני לעשות זאת באופן של קדושה חמורה כזו? הרי ישנם יהודים רבים שלא תובעים מהם כל כך, ולמה תובעים זאת ממני?

על זה באה ההוראה: כל אחד יש לו התפקיד והמשימה שלו. כיוון שנתנו לך את הכוחות והאפשרויות להאיר במקום קדוש יותר, הרי זו הוכחה שזהו התפקיד שלך שהבורא ב"ה רוצה ממך. ואם אינך ממלא זאת, לא עשית את חובתך, כיוון שלא מילאת את רצון הבורא²⁸.

וכידוע²⁹, שברצון לא ניתן לחלק. וזהו ההפרש בין שכל לרצון: בשכל והבנה – אפשר להבין גם מעט, חלק מההבנה; מה שאין כן ברצון – אם לא ממלאים את הרצון בכל פרטיו, לא שייך לומר שקיים על כל פנים חציו של הרצון; במקרה כזה לא קיים את הרצון כלל, ואדרבא, הוא עשה היפך הרצון.

וכשם שיש חילוק בין איש לאיש, שכל אחד יש לו התפקיד שלו, ואין להביא הוראה מאחד לשני – כמו כן יש חילוק בין דור אחד למשנהו: אף-על-פי שבדורות הראשונים היו הרבה יראים ושלמים שלא למדו פנימיות התורה – הרי בדורות האחרונים, כאשר נתגלתה פנימיות התורה, הנה התגלות זו גופא מהווה הוראה שלימוד פנימיות התורה הוא אחד התפקידים של דורנו, וכיוון שכן,

28) ועד"ז מצינו בענין נתינת צדקה – שאף שנקדימון בן גוריון "עבד צדקה", ובריבוי גדול, מ"מ, "כדבעי לי' למיעבד לא עבד", ובגלל זה הי' עונש מר (ראה כתובות סו, סע"ב ואילך).

והחידוש שבדבר – שהרי בצדקה נוגע בעיקר קבלת הצדקה ע"י העני, ולהמקבל לא איכפת מי נתן לו סכום זה, אם הוא עני, שאצלו חשיב נתינת סכום זה כאילו הקריב נפשו (ראה מנחות קד, ב. פרש"י ויקרא ב, א), או הוא עשיר, שסכום זה אינו נחשב אצלו, ואעפ"כ, גם כאשר נתן סכום גדול לצדקה אלא שאין זה "כדבעי לי' למיעבד", אזי אינו ממלא ציווי הקב"ה.

ועד"ז מצינו לגבי רבב שנמצא על בגד – שיש חילוק בין בגדו של תלמיד חכם לבגדו של עם הארץ (ראה שבת קיד, א), היינו, שהחסרון שברבב על בגד נמדד לפי מהותו של האדם (מהנחה בלתי מוגה).

29) ראה שיחת יום ב' דחה"ש תרצ"ג בתחלתה (לקו"ד ח"ד תשע, ב). וראה גם לקו"ש ח"ג ס"ע 67 ואילך. וש"נ.

עניין, כי אם עניין התורה. יתירה מזה: בקודש הקדשים היו הלוחות. בלוחות היתה התורה חקוקה, אותיות החקיקה³⁸. אותיות הכתיבה, הם דבר נוסף על הקלף, מה שאין כן אותיות החקיקה, הרי הן חקוקות בלוחות, מינייה וביה. וזהו ענינו של כהן גדול – כל מהותו היא תורה. וזהו "דבר אל אהרן גו' בהעלותך את הנרות".

בהעלותך את הנרות", שאהרן ידליק את נרות המנורה. לכאורה אינו מובן: להדליק את המנורה יכול גם זר, מי שאינו כהן; אפילו הטבת המנורה יכולה להיות על ידי כהן הדיוט, שאינו כהן גדול – ולמה היה הציווי לאהרן³⁵, שמזה משמע שאהרן, הכהן גדול דווקא, צריך לעשות זאת? אך העניין הוא, כמדובר לעיל, שזהו חוב על כל אחד לפעול על הזולת, להאיר את האור

כיוון שנתנו לך את הכוחות והאפשרויות להאיר במקום קדוש יותר, הרי זו הוכחה שזה תפקידך, שהבורא ב"ה רוצה ממך, ואם אינך ממלא זאת, לא עשית את חובתך

הזכות והחוב של כל אחד מישראל – להדליק ולהאיר את ה"נר הוי" שבזולת בכוחו של אהרן כהן גדול ולפי אופנו, עד שכל מהותו תהיה רק תורה. וחוב זה הוא על כל יחיד מישראל, כנ"ל שהדלקה כשרה בזר.

ובמיוחד נצטוו על זה נשי ישראל, שבהן תלוי החינוך של בניהן ובנותיהן. ועליהן לדעת, שהנהגתן צריכה להיות באופן כזה ועד כדי כך שיוכלו לגדל את ילדיהן שיהיו כוהנים גדולים.

עוד אמרו רז"ל אודות כהן גדול³⁹: "גדלהו". והיינו, שעל ידי ההנהגה האמורה מתבטלים כל המניעות והעייכובים בחיי הבנים והבנות – שמתברכים בבני חיי ומזוני רויחי כפשוטו ממש⁴⁰.

(קטעים מהתנועות יום ב' חג השבועות התשי"ז.
תורת מנחם כרך כ, עמ' 40-45, 69-70)

38) ראה לקו"ת ר"פ בחוקות ור"פ חוקת. ובכ"מ.

39) יומא יח, א. וש"נ.

40) ראה גם שיחת יום ב' דחה"ש דאשתקד סל"א ואילך (תו"מ חט"ז ע' 351 ואילך). ח"ט ע' 337. וש"נ.

האלוקי, הנשמה שבו. ודובר גם, שאופן ההדלקה, ההשפעה על הזולת, צריך להיות דווקא בקדושה של כהן גדול. אין להסתפק בפעולה על הזולת במדריגה נמוכה של קדושה, אלא צריכים לעשות זאת דווקא בקדושה של כהן גדול.

ענינו של כהן גדול – שאחת בשנה היה נכנס "לפני ולפנים", בהמקום דקודש הקדשים³⁶. בקודש הקדשים לא היה שום דבר מלבד הארון³⁷ והלוחות; הבחינה של כהן גדול היא, שאין לו שום

35) ועד כדי כך, שכאשר "חלשה אז דעתו" של אהרן שלא השתתף בחנוכת הנשיאים, נאמר לו "בהעלותך את הנרות", "שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות" (פרש"י עה"פ). – מהנחה בלתי מוגה.

36) ולאידך גיסא – ה' מתפלל שם תפלה קצרה בנוגע לצרכיהם הגשמיים של בני" (ראה יומא נב, ב. נג, ב). היינו, שגם צרכיהם הגשמיים של בני" קשורים עם דרגת הקדושה היותר נעלית (מהנחה בלתי מוגה).

37) כפי שהוא באופן שלמעלה ממקום זמן, שזהו שאמרו רז"ל (יומא כא, סע"א. וש"נ) "מקום ארון אינו מן המדה" (מהנחה בלתי מוגה).

למהר העלאת הנרות

גילוי ה'יחידה' הפרטית, ניצוץ משיח

ידוע שבכל אחד ואחד מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח, כמרומוז בפסוק "דרך כוכב מיעקב", שקאי על דוד מלכא משיחא, וקאי גם על כל אחד ואחד מישראל, כיוון שבכל אחד ואחד מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח – בחינת היחידה, שהיא ניצוץ מבחינת היחידה הכללית, נשמתו של משיח צדקנו. ולכן, עלידי גילוי בחינת היחידה שבכל אחד ואחד מישראל מזרזים וממהרים ופועלים הגילוי דבחינת יחידה הכללית בביאת משיח צדקנו, שאז יהיה הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא", פנימיות התורה, בחינת היחידה שבתורה, ועלידי זה גם "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה", גילוי בחינת היחידה בכל העולם כולו, "יחידו של עולם".

[...] ויש להוסיף, שעניין זה מרומוז גם בהתחלת פרשת בהעלותך שקורין במנחת שבת זו: "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות גו' וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרח מקשה היא" – שאף שבניישראל נחלקים (בכללות) לז' סוגים, ז' מדרגות בעבודת ה', שבעת קני המנורה – מכל מקום, מתאחדים כולם בהארותם "אל מול פני המנורה", ובהיותם "מקשה זהב" ("מנורת זהב כולה"), וכאמור, ההתאחדות האמיתית דכל בניישראל היא מצד עצם הנשמה, בחינת היחידה.

(מהתוועדות שבת'קודש פרשת נשא, י"ב בסיוון ה'תנש"א; התוועדויות תנש"א, כרך ג, עמ' 316-173)

"בהעלותך את הנרות" – כהרף עין!

דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות שיזכה להיות דור הראשון של הגאולה. וכמוכן מההכרזה הידועה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – לפני עשרות שנים – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", מכיוון שכבר עומדים בסיומה של העבודה, ולא נשאר אלא "לצחצח את הכפתורים", ובימינו אלו – הצחצוח האחרון של הכפתור האחרון!

ומזה מובן, שבימינו אלו, כל פעולה ופעולה בענייני התורה ומצוות, ועל־אחת־כמה־זוכמה הפעולה ד"בהעלותך את הנרות" עלידי הפצת נר מצווה ותורה אור, התורה והיהדות שתוכנה חנוכת המשכן באופן ד"שלך גדול משלהם" – מודגש בה ביותר וביותר העניין דחנוכת (חינוך והכנה) בניין בית־המקדש השלישי...

ויהירצון שעלידי העבודה ד"בהעלותך את הנרות" נזכה בקרוב ממש לקיום הייעוד בהפטרה דפרשת בהעלותך: "ראיתי והנה מנורת זהב כולה גו' ויאמר אלי זה דבר ה' אל זרובבל גו'..." ואז גם רואים הדלקת המנורה עלידי אהרון – "בהעלותך את הנרות" כפשוטו (של מקרא) – בבית־המקדש השלישי, יראה כהן בציון (ש"הוא יכוננה עליון"), אהרן הכהן עולה ועומד על שלוש מעלות, בבית־המקדש השלישי, בגאולה השלישית.

וכל זה – במהרה בימינו ממש, "לא עיכבן המקום כהרף עין", מכיוון שגם העבודה ד"בהעלותך את הנרות" תהיה ללא כל עיכוב, אפילו כ"הרף עין" – יהיה ותחזינה עינינו.

(מהתוועדות שבת'קודש פרשת בהעלותך, י"ט בסיוון ה'תשמ"ח; התוועדויות תשמ"ח, כרך ג, עמ' 493-498)

יריד ספרים ב'בנייני האומה' בירושלים

נושא הפצת ספרי חב"ד תפס חשיבות רבה בעיני הרבי, אולם לא זכה כל כך לשימת לב הראויה בין העסקנים, כפי שהתבטא הרבי • דוכן חב"ד ב'יריד הספרים הבינלאומי' החל ביוזמה מבורכת של מזכירות הרבי ותפס תאוצה על־ידי צעירי חב"ד ואנ"ש ירושלים, שנרתמו במרץ להפעיל את הדוכן במשמרות • ואילו ספרי חסידות הזמין מר שז"ר? חזקה לתעמולה...

חב"ד בירושלים, שעל ידם נשלחה מראש אל אנ"ש ירושלים הפנייה הבאה:
"לכבוד חברנו היקר... שלום רב וברכה... בימים י"זכ"ד לחודש אדר ב', יתקיים בירושלים "יריד הספרים הבינלאומי" (ב'בנייני האומה"), ולפי הוראה מפורשת ממזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א נשכר שם דוכן (ביתן) לספרי חב"ד, והביצוע הוטל על צעאגו"ח ירושלים.
"יש הכרח במשמרות מתחלפות בתורנות בכל השעות שהיריד פתוח, לשם הסברה ותשובות לשאלות המבקרים (חומר בכתב יהיה מונח לכל המעוניין). היריד יהיה פתוח בכל אחד מן הימים הנ"ל משעה 10.00 לפנה"צ עד שעה 10.00 בלילה ללא הפסק, ביום שישי - עד שעה 3.00 אחה"צ, ובמוצאי ש"ק מצאת השבת עד שעה 11.00 בלילה.

"לצערנו אין לנו מספר מספיק של חברים מוכשרים לפעולת הסברה זו, אך ברשימה המצומצמת הנך נכלל גם אתה. עליך, איפוא, להשתדל להקדיש מקסימום של שעות למבצע הדפ"עמי זה.
"כתוב נא מיד באילו שעות (ובאיזה ימים)

"לתקן נושא ההפצה"

"בנוגע להפצת ספרים - כמדומה מכבר כתבתי שהפצת ספרים על ידי עסקני חב"ד שי' לקוי[ה] ביותר וע"ע [=ועד עתה] לא עלתה בידי לתקן זה", כך כתב הרבי במכתב מכ"ז מ"ח [מר חשוון] תשמ"ח שמצוטט כאן לראשונה בפרסום ראשון.
בשנת תש"ל התבטא הרבי בחריפות בפתק:
כו"כ מכ' מאהקת"ו [כמה וכמה מכתבים מארץ הקודש תבנה ותכונן] נת' [נתקבלו] לכאן שואלים איפה אפשר לקנות תניא באהקת"ו - עד כדי כך אין איש מעוניין שם לעשות מה שהוא בזה וכיו"ב [וכיוצא בזה]...

הסברה בדוכן חב"ד

ובכל זאת, במהלך כל השנים לא התייאש הרבי, תבע, דרבן, עודד וחזק פעולות להפצת ספרי חב"ד. אחת ההזדמנויות הייתה באמצעות יריד הספרים שהתקיים לראשונה בירושלים בחודש אדר שני תשכ"ז.
מי שהפעילו את הדוכן היו חברי צעירי אגודת

מדע וכו' וכו'. רבים הציגו עצמם ככני גזע חב"ד וביקשו דרכים להתקרב. בין אישי הצבור יש לציין את נשיא המדינה מר שז"ר (בערב הפתיחה), ש"י עגנון (כנ"ל), שר החינוך מר ז. ארן, שר המסחר מר ז. שרף, שר הפנים מר שפירא, מרת גולדה מאיר, מר דוד בן-גוריון, מר י. שריד, מנכ"ל משרד החינוך, פרופסורים באוניברסיטה, חברי כנסת, סופרים, עיתונאים, פקידים בכירים, ספרני ספריות ציבוריות, מו"לים ומוכרי ספרים. כשהיה צורך בעקבות שיחות עם כמה מאישי הצבור – נשלחו להם, על-ידי ועד כפר חב"ד, ספרים בהם התעניינו בצירוף הזמנה לבקר בכפר חב"ד.

ואילו ספרים נמכרו ביריד? "הוזמנו למעלה ממאה ספרים שונים, אך יצוינו כאן ההזמנות החשובות (שעל-ידי אנשים פרטיים, ולא שעל-ידי מוכרי ספרים): ספרי תניא – 20 הזמנות, סידור עם ד"ח – 7 הזמנות, שולחן-ערוך אדמו"ר הזקן – 7 הזמנות, הלכות תלמוד-תורה – כ-10 הזמנות, מאה שערים – 7 הזמנות, קונטרס ומעין – 10 הזמנות, הגדה-ש"פסח של כ"ק אדמו"ר שליט"א – 20 הזמנות, סידורים (בפורמטים השונים) כ-80 הזמנות, ספר המנהגים – 9 הזמנות, רבי ישראל בעל-שם-טוב – 9 הזמנות, "מי, מה ואימת" – 8 הזמנות, "אנעים זמירות" – 17 הזמנות, כרכי שיחות לנוער – 9 הזמנות. תקליטים בודדים – 60, שאר הספרים הוזמנו בכמויות בודדות". כמו כן נמכרו ספרים בצרפתית, ברוסית, באיטלקית ואף בדנית.

ביתן חב"ד אף הגיש כמה ספרים לתחרות הספר הנאה: "רבנו ה'צמח צדק", 'מי מה ואימת', ו'אנעים זמירות'.

דוכן גדול יותר

בשנת תשל"א נערך שוב יריד הספרים. סניף צא"ח בירושלים טיפל בתכנון הקמת וקיום הביתן החב"די ביריד, בשיתוף עם המל"ח באה"ק בהצלחה רבה. ב'הצופה' ובשידורי קול ישראל צוין במיוחד הביתן החב"די.

"דו"ח מלא ומפורט על כל מהלך הקמת הביתן והביקורים בו נערך על ידנו בנפרד", נכתב בדו"ח פנימי מהנעשה והנשמע בצא"ח ירושלים ד' טבת

מקבל על עצמך עבודת קדש זו (השתדל נא שיהיה זה לא פחות מ-25 שעות). עלינו לציין שתהיה השתדלות שבכל זמן יהיו לא פחות משנים מחברינו.

"העתק מכתב זה, רשימה מקבלי המכתב, והתשובות למכתב – יישלחו לכ"ק אדמו"ר שליט"א. נא לענות עוד היום. מצורף-בוזה גלויה למענה. בכבוד ובברכת 'ופרצת', המזכירות".

דו"ח מלא ומרשים

על מה שהתרחש בפועל ביריד אנו קוראים בדו"ח פנימי מהנעשה והנשמע בצעירי-אגודת-חב"ד סניף ירושלים בחודשי אדר א' – ניסן תשכ"ז: "דוכן חב"ד ביריד הספרים. הפצת המעיינות במידה עצומה הן בכמות והן באיכות קוימה באמצעות סניף צא"ח בירושלים בביתן חב"ד ביריד הספרים הבינלאומי (האחריות הכללית והכספית הייתה של המרכז-לענייני-חינוך על ידי ר' אפרים וולף). פעילות ההפצה התבטאה:

1. בעצם התצוגה (היפה והמרשימה),
2. בהסברה על-ידי הפעילים,
3. בחלוקת חומר בכתב.
4. במכירת הספרים והתקליטים.
5. בפרסומים (ובתמונות) בעיתונות בקשר לביתן חב"ד".

בהמשך צוינו שמות הפעילים שאיישו את דוכן חב"ד, אליהם נשלח המכתב המופיע לעיל ובו הבקשה להתנדבות במשך עשרים וחמש שעות במשך תשעת ימי היריד. לפי הדו"ח, הפעיל שהשיג את מספר השעות הגבוה ביותר היה ר' יעקב צירקוס, שנכח במקום במשך ארבעים וחמש שעות.

הפעילים חילקו למבקרי היריד חומרי הסברה מגוונים: "החומר בכתב שהופץ כלל הקטלוגים; 'על חסידות חב"ד' (בעברית ובאנגלית) שיצא לאור בשעתו על ידי צא"ח והודפס עתה מחדש לרגל היריד; בטאוני חב"ד; בכרם חב"ד; 'הרבי מליובאוויטש' (שיצא לאור על-ידי צעאגו"ח לרגל י"ב תמוז)".

אלפים ביקרו בביתן; "אנשים מבני חוגים שונים ושכבות שונות, מבני ישיבה ועד חברי קיבוצים חילוניים. סטודנטים, בני נוער, אישי ציבור ואישי

– ל' ניסן תשל"א סעיף 31.

"השנה היה הדוכן במקום מרכזי בקומת הקרקע, סמוך ליציאה, באופן שרוב המבקרים היו צריכים לעבור ליד הדוכן. באותו שטח רוכזו דוכניהם של רוב הוצאות הספרים הגדולות מהארץ. ביקר קהל גדול מאוד, שנמשך בין השאר על-ידי נגינות התקליטים שלנו שהושמעו מהביתן (בכלל היה השנה קהל עצום של מבקרים ביריד, ומתוך הדוכנים היה שם טוב מיוחד לדוכן שלנו בשמחתו באווירה המיוחדת שבו, כך שהיה כמעט תמיד מלא וצפוף).

"גם הזמנות היו הפעם רבות בהרבה מאשר בשנים קודמות. אחת המסקנות, הן של כל העוסקים בדוכן והן של רבים מן הבקרים במיוחד מאנ"ש היא שלפעם הבאה יש להזמין דוכן גדול יותר, כדי לקלוט את המבקרים הרבים באופן מרווח, וכן כדי לאכסן ספרים רבים יותר (לא כל הספרים שלנו יכלו להסתדר בדוכן זה) וגם ע"מ למשוך תשומת לב גדולה יותר.

"בהקמת הדוכן, תכנונו וכו' שתפו פעולה: המל"ח באה"ק ע"י רמ"מ וואלף (שגם הביא את רוב הספרים לתצוגה, פרט לחלק מן הספרים שהובאו מבית ר"ח גליצנשטיין וממשרד צא"ח ירושלים), וסניף צא"ח ירושלים – ע"י ר"ט בלוי ור"ח גליצנשטיין. הקשר עם הנהלת היריד בכל התקופה הי' ע"י ר"ט בלוי. התכנון הגראפי והקמת הביתן בוצעו ע"י ר' אפרים מול... בעזרת ר' שמואל גור ובהרדכה העיונית של בלוי וגליצנשטיין.

"למבקרים חולק חומר רב בחינם. בחומר הי': חוברת 'על חסידות חב"ד', חוברת 'תפילין' של צא"ח, חוברות לקוטי שיחות תש"ל, מהפרשיות האחרונות, חוברות שיחות לנוער מהחודשים האחרונים, ועוד.

'ספר הערכים' לשר

מהדו"ח עולה גם כי התנהלה פעילות של

'מבצע תפילין' בביתן חב"ד, וכן התקיימו מנייני תפילה למנחה וערבית. ר' שמואל גור קיים שיעורי תניא עם סטודנטים באנגלית. היו גם קבוצות גדולות של דוברי אנגלית וספרדית שביקרו בביתן. בין האישים המפורסמים שביקרו היה שז"ר: "ביקר בערב הפתיחה, ונתקבל על-ידי הר"ח (חנוך) גליצנשטיין, שהדריכו בביתן ושוחח אתו, וכן ע"י ר"ט בלוי ור"י יוזביץ ורמ"מ וואלף. מר שז"ר התעניין בספרים: תורת חיים (שמות), קובץ התמים (נשלח לו כשי), מאמרי תשי"א-תשי"ג. ניתן לו שי סדר ברכות ותפלות בתרגום רוסי. תמונות על ביקורו נשלחו בנפרד לכ"ק אדמו"ר שליט"א ע"י רמ"מ וואלף. מהמלווים אותו ציינו באוזנינו שמאז תחלת סיורו בביתני היריד 'חתר' כל הזמן לביתן חב"ד בשאלו כמה פעמים היכן הביתן".

עוד ביקרו שר האוצר פנחס ספיר, שר הסעד מיכאל חזני, שהזמין את ספר הערכים שנשלח לו כשי, שר העבודה מר יוסף אלמוגי והסופר חיים הזז. הלה סיפר ש"סב אשתו היה 'חוזר' בקאפוסט. שהה ארוכות בביתננו. הביע הערכתו לשפע בספרות החב"דית ובשפות שונות".

תניא על שולחן השופט

לסיום, מוגש בזה מכתב תודה מאת השופט שניאור-זלמן חשין, מצאצאי אדמו"ר הזקן, על קבלת ספר התניא בחורף תש"ז: "לכבוד אגודת חסידי חב"ד, תל אביב... אדונים נכבדים. חן חן לכם על הספרות החב"דית אשר הואלתם לשלוח אלי. שמחתי בייחוד על 'ספר התניא' בהוצאתו הנאה של 'אוצר החסידים', שהנחתיהו על שולחן עבודתי למקרא ולהשראה. ברצון רב אטול חלק בהתוועדות אנשי חב"ד בכל עת שאהיה פנוי מעבודתי. בכבוד רב, ובתודה, ש.ז. חשין".

פרשת בהעלותך

וזה מעשה המנורה מקשה זהב (ח,ד)

עשת של כיכר זהב היתה ומקיש בקורנס... לפשט איבריה (רש"י)

"וזה מעשה המנורה" – מי שרוצה לצאת מבחינת רע ולעשות מעצמו 'מנורה', צריך לפעול שיהיה "מקשה" – עליו לשבור ולבטל ("מקיש בקורנס") את מידותיו הטבעיות.

(לקוטי תורה במדבר עמ' לב)

עד ירכה עד פרחו מקשה היא (ח,ד)

הן 'ירכה', הרומזת לדרגות הפחותות בישראל, והן 'פרחה', הרומזת לבחינות העליונות, כולן "מקשה אחת" – קומה אחת שלמה. כשם שבגוף האדם הרגל זקוקה לראש והראש זקוק לרגל, כך יהודי לעולם אינו שלם בלי זולתו.

(ליקוטי תורה – במדבר, עמ' לג)

איש-איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם או לדורותיכם ועשה פסח לה' (ט,י)

מפרש הרב המגיד ממזריטש:

"איש-איש כי יהיה טמא לנפש" – אם יש יהודי שנכשל בחטא וטימא את נפשו,

"או בדרך רחוקה" – הוא התרחק מדרך הישר,

"לכם" – הסיבה לכך היא ההתמסרות לתענוגי העולם. או שהוא עובד את ה' מפני דאגתו לעצמו בלבד ("לכם"), דהיינו מתוך יראת העונש.

"או לדורותיכם" – עסקו בתורה ובמצוות אינו לשם שמים, אלא כדי שיחיו בניו ויעמיד דורות אחריו.

"ועשה פסח לה'" – עליו להתוודות לפני הקב"ה על חטאיו (פסח – פה סח) ולחזור בתשובה שלמה.

(אור תורה עמ' מה)

ועשה פסח לה' (ט,י)

"פסח", מלשון דילוג וקפיצה, מורה על העבודה של יושבי אוהל, שלמעלה מהעולם. כנגדם טוענים

בעלי עסק – "למה ניגרע?" מדוע נבצר מאיתנו לשבת גס-כין יומם ולילה באוהלה של תורה?

התשובה היא, שדווקא ליהודים אלו ניתן 'פסח שני', שהוא דרגה עוד יותר נעלית ב'פסח'. שכן רק

בעל-עסק, ולא יושב אוהל, מסוגל לגלות אלוקות בתוך העולם הגשמי ולעשות ממנו "דירה בתחתונים".

(שיחת ש"פ בהר תשמ"ו. התוועדות תשמ"ו כרך ג, עמ' 294)

"לא מצאתי טוב משתיקה"

כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש עיקר אלא המעשה. וכל המרבה דברים מביא חטא (פרק א משנה יז)

שלושת החלקים של המשנה מבארים את החיסרון של דיבור, והתנא מבאר את החיסרון בשלוש דרגות: תחילה הוא אומר שאין דבר טוב משתיקה. מזה משמע שיש עוד טוב לגוף, אפילו כמו שתיקה, אבל לא יותר טוב משתיקה. בהמשך הוא אומר, "ולא המדרש עיקר אלא המעשה", היינו, שדיבור – "מדרש" – הוא למטה ממעשה, ובמילא – גם משתיקה (שהרי מעשה אינו טוב משתיקה). ובחלק השלישית אומר יתרה מזו – לא זו בלבד שדיבור אינו עיקר, אלא יש לו עוד חסרון אמיתי – שהריבוי בזה מביא לידי חטא. בפשטות משמע (כמובא במפרשים), שבכבות הא' והג' מדובר בדיבור של דברי הרשות, והתנא מזהיר שיש להשתדל להמעיט בדיבור, כי "המרבה דברים מביא חטא", ולכן אין טוב יותר משתיקה; ואילו בבבא הב' מדובר בדיבור של מצווה ותורה, ועל זה אומר התנא, שהגם שיש בו צורך, לא זה העיקר, אלא התכלית היא – להביא את הדיבור במעשה בפועל. ולא מובן:

א) מהו החילוק בין בבא הא' לבבא הג' – שבבבא הא' מבאר רק מעלת השתיקה, ובבבא הג' – גם אודות החיסרון של הדיבור?

ב) בנוגע לכל דברי הרשות – הרי ממה נפשך: אם עושים אותם לשם שמים – הרי הם נעשים קדושה, ואם אינם לשם שמים – יש בהם לא רק החיסרון שיכולים להביא לידי איסור, אלא הם עצמם שלא כדבעי. וכן בדיבור: אם האדם מדבר בדברים הנוגעים לפרנסתו וכדומה, עניינים על-פי תורה – הרי הוא צריך לדבר בהם, וצריכים רק לדרוש ממנו לעשות זאת לשם שמים. ואם הוא דיבור שאין לאדם צורך בו, ויכול להתקיים גם בלעדיו – הרי דיבור זה לא רק "מביא חטא", אלא זה איסור: "ודיברת בם ולא בדברים אחרים!" יש לבאר זאת:

לכל לראש נאמר "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה", גוף כפשוטו וגוף של העולם. העבודה ב'גוף' יכולה להיות בשני אופנים: א) העולם תופס מקום אצלו, אבל העיקר הוא אלוקות (יחודא תתאה), גילוי בחינת הדיבור; או ב) למעלה מהעולם לגמרי (יחודא עלאה). ועל זה אומר "לא מצאתי לגוף טוב משתיקה". יש זמנים שבהם זקוקים לאופן הא' שבעבודה (ובפרט – בעלי עסק), ואז הרי זו היא עיקר העבודה. אבל בשביל הגוף, אין דבר טוב יותר משתיקה – ביטול הגוף.

אמנם, כל זה הוא בנוגע לטוב ובנוגע לגוף. אבל העיקר הוא – דירה בתחתונים, עולם העשייה, ועניין זה בא בעיקרו על-ידי עניינים של עשייה בפועל – "לא המדרש עיקר אלא המעשה", ובתורה – הרי זה גליא דתורה.

ומסיים, "וכל המרבה דברים מביא חטא": הגם שהמעשה הוא העיקר, מכלי-מקום, אם הוא מרבה דברים (וגילוי), שעומד בתנועה של התפשטות כו' – מביא חטא, (מלשון) חסרון, שחסר בזה גילוי העצמות, ולכן מוכרח להיות הביטול שבא על-ידי עבודת התפלה, ובתורה – על-ידי לימוד פנימיות התורה.

(תורת מנחם כרך כה, עמ' 259,265)

הכתרת הצמח צדק לנשיאות חב"ד

תיאור מלבב של כ"ק אדמו"ר הרי"צ - על "שבת של כתר פנימי ועצמי", עם קבלת נשיאותו של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק על-ידי זקני החסידים, בשבת קודש בהעלותך תקצ"א

ינחמנו בעתיד מנחם בהווה

ביום הזה שבת פרשת בהעלותך תרצ"א, נתמלאה מאה שנה לשבת פרשת בהעלותך תקצ"א, אשר היה נודע בקרב החסידים הישנים בשם שבת של כתר פנימי ועצמי.

בקיץ תרנ"ה בכל יום ויום גם ביום ו' ערב שבת קודש, ושבת קודש בין מנחה למעריב, היה כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע. . . מטייל עמי, ובזמן ההוא היה מספר לי סיפורים מאורחות חייו בהיותו צעיר, מאת אשר ראה וזוכר מאת הוד כ"ק אביו זקנו האדמו"ר צמח צדק, מאת כ"ק אביו אאמו"ר הרה"ק [=המהר"ש], מכ"ק דודיו הרבנים הצדיקים, וחסידי זקני אנ"ש. . . אשר על פי רוב הנה אחר כל סיפור היה עושה כמו בכך, המורם מהסיפור ההוא, בהנוגע אם ביראת שמים, בהבנה והשגה, או במידות טובות והנהגת בני אדם:

בסדר השתלשלות נשיאותו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הרב צמח צדק ידוע, כי משך זמן לא רצה לקבל הנשיאות, והיינו מכסלו תקפ"ח עד חגי השבועות דשנה היא.

והנה על חגי השבועות דשנת תקצ"א באו הרבה חסידים, רבנים, מלמדים ובעלי בתים, ורוב גדול מזקני אנ"ש, שהיו חסידי רבינו הגדול, ויתעכבו בליובאוויטש עד אחר שבת קודש פרשת נשא. וביום א' בהעלותך אחדים מהם נסעו, וסדר נסיעתם היתה דרך עיר דובראוונע.

בדובראוונע דר הרה"ג הרה"ח ר' נחמיה זצ"ל, והוא היה חברו המובהק של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הרב צמח צדק שלמדו יחדיו, והוא לא היה נוסע לליובאוויטש וכאשר באו הרב הקדוש ר' אייזיק מהאמיל, הרב החסיד ר' משה ויליענקער ואחיו הרב החסיד ר' זאב והרב החסיד ר' זלמן זעזמער, והרב החסיד ר' פסח מאלעסטווקער, החסיד ר' יקותיאל מליעפליע, כולם הזדמנו בדובראוונע ויבקרו את הרב הגאון הרב החסיד ר' נחמיה זצ"ל. בבואם אליו סיפר להם, אשר ראה את הוד כ"ק רבינו הגדול בחלום, ויאמר לו מדוע אין לך רב, עשה לך רב. וישאל את רבינו הגדול ואת מי ייקח לרב, ויענהו רבינו הגדול: "אברהם הוא התחלת התיקון, ונח היה צדיק, אך הוא מדרגה שלפני התיקון, ונקרא נח על שם ינחמנו, ובתיקון מנח"ם - נח עם מ' לפניו שהוא התחלת המשנה, ומ"ם לאחריו שהוא סיום המשנה - ינחמנו בעתיד, מנח"ם בהווה". והבנתי כי צריכים לנסוע לליובאוויטש. ועל שבת הבאה עלינו לטובה פרשת בהעלותך הנני נוסע לליובאוויטש. הסיפור הלזה עשה רושם עז על השומעים, ויתיעצו ביניהם ויחליטו לשוב לליובאוויטש. ויגידו להרה"ג ר' נחמיה זצ"ל את לבבם, וביום ד' בהעלותך נסעו כולם לליובאוויטש.

והעיר ליובאוויטש צהלה ושמחה

בשבת ההוא היה ג' פעמים 'חסידות': היינו, פעם אחת היה בערב שבת קודש כדרכו של הוד כ"ק

אאזמו"ר הרה"ק [=הצמח צדק] שהיה אומר דא"ח לפעמים בערב שבת קודש לאחר תפילת שחרית, ולפעמים לאחר מנחה. פעם שנייה היה 'חסידות' רק לפני האורחים והרבנים הגאונים הרבנים החסידים הנזכרים ועוד איזה אחדים – מאמר "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים", וגם כאשר הלהב עולה מעצמו הנה המצווה היא בהדלקה, ואהרן הוא המדליק.

ובעת זמן סעודה שלישית (שלא היה אוכל) אמר המאמר ראיתי והנה מנורת זהב שבליקוטי תורה. ויקראו החסידים את השבת הזה דפרשת בהעלותך שבת של כתר פנימי, כי אז גם זקני החסידים סמכוהו וקיבלוהו לאדמו"ר, והגם כי קודם לזה היו נוהגים בו כבוד רבי, ומכל מקום היה נודע שהם עוד טרם הגיעו לאותו היחס הפנימי, כי שני סוגי חסידים ישנים היו: א) חסידי רבינו הגדול, ב) חסידי רבינו האמצעי. ובחסידי רבינו האמצעי שני פלוגות, הזקנים והבינונים בשנים. הבינונים והצעירים התקברו תיכף ומיד, גם בהשישה חדשים הראשונים כסלואייר תקפ"ח היו רבים מהם יושבים בליובאוויטש.

וכנודע אשר הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק הרב צמח צדק בעת מיאונו לקבל כתר הנשיאות אמר כי פרנסתו תהיה מאשר ילמד עם נערים, וכמובן אשר לפועל לא בא הדבר, וכאשר בעת ההיא ישבו יותר על עשרה מניינים חסידים והיו עוסקים בלימוד ובתפילה הנה היה הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק לומד עמם, והיה בא לבית הכנסת הגדול של הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי, הנקרא 'זאָל הגדול'.

על חגיגה שבועות תקפ"ח התקבצו הרבה מזקני החסידים. גם צירים [=נציגים] באו מאת המושבות אשר יסד הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי בפלך חערסאן, ואחרי חילופי דברים רבים קיבל הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרב צמח צדק את כתר הנשיאות בערב חגיגה שבועות תקפ"ח, והעיר ליובאוויטש צהלה ושמחה.

התקשרות אמיתית של חסידים פנימיים

זקני חסידי רבינו האמצעי, וזקני חסידי רבינו הגדול, אם כי בכל ליבם ונפשם הורו להחסידיים להתקשר אל הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר הרב צמח צדק, בכל תוקף עוז התקשרות פנימי, ויחלקו ביניהם את חלוקת הארץ והמדינה לגבולותיה, וכל אחד מהנבחרים שבהם לקחו להם חלק ידוע אשר במשך השנה ייסע כל אחד ואחד מהם בסביבתו לעורר את אנ"ש:

הרה"ח ר' אייזיק לקח על עצמו את כל חבל שקלאוו, מאהילוב, זלאבין, נוסף על הסמוכות למקום מגורו האמיל. הרה"ח הרה"צ ר' הלל מפאריטש לקח על עצמו לנסוע להמושבות ועיר חערסאן והסמוכות לה. הרה"ח ר' זלמן זעזמיר לקח על עצמו מינסק והסביבה, באריסעוו והסביבה. הרה"ח ר' פסח מאלעסטווקער לקח על עצמו חאסלאויטש והסביבה פאצעפ וטשערניגאוו. הרה"ח ר' יצחק משה מיאססי לקח על עצמו כל נגב בעסעראביע כמו קאלעראש, טאלענעשט, קעשינוב, בענדער. הרה"ג הרה"ח ר' פרץ לקח על עצמו נוסף על מקום מגורו נעוויל את כל הסביבה ופאלאצק והסביבה. ועוד הרבה מהעוסקים בבניינה של החסידות.

וכך היה לשונו הקדוש של הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע, בעת אשר סיפר לי סיפור זה [בתרגום מיידיש]: לחסידים של פעם היה הרגש פנימי בחסידות והרגישו עבודה פנימית. כל דבר היה טהור וברור, וידעו את המעלות של אמת, היה להם מד-מדידה מדוייק. שלוש שנים היו יהודים גדולים אלה, חסידים משכילים ועובדי הוי' באהבה ויראה, מתעסקים בעניין פנימי במסירת נפש ממש, דיברו דברים היוצאים מן הלב, ובו זמנית ידעו שלהם עצמם אין עדיין את ההתקשרות האמיתית אל ה'סבא' כראוי לחסיד מסור. רק לאחר שלוש שנים הגיעו לזה. זהו חסיד וזוהי חסידות: כאשר השם יתברך עוזר ומגיעים כבר לדרגות כה גבוהות, השגה גמורה בהעמקת הדעת, ואכן בדעת רחבה. על ידי עבודת התפילה והתבוננות זכו והרגישו את האלוקות שבהשכלה שהיא חיות הפועלת אהבה ויראה, וחיות זה פעל עליהם לעשות עבודתם במסירת נפש – שזוהי הרי מדרגה גבוהה.

אז גופא היה להם את הקנה-מידה לדעת שזה עוד לא כפי שצריך להיות, ורק לאחר שלוש שנים הגיעו הם להכרה הפנימית בהתקשרות אמיתית.

(שבת קודש פרשת בהעלותך כ"א סיון תרצ"א. ספר השיחות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ תרפ"ח תרצ"א עמ' 243 ואילך)

הלכות ומנהגי חב"ד

תפילת מנחה: אין אומרים 'צדקתך צדק'.
פרקי אבות - פרק א.
מאחר חצות הלילה במוצאי שבת, אומרים
תחנון כרגיל⁶.

יום שני,

י"ד בסיוון

יום שני בלילה, אור ליום שלישי: סוף זמן
קידוש לבנה - כל הלילה.

יום שלישי,

ט"ו בסיוון

התחלת מאסר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ביום
שלישי, אור ליום רביעי ט"ז בסיוון שנת תרפ"ז⁷.

מכיוון שבשבת קודש זו הוא סיום ימי
התשלומין, וההוראה היא להוסיף ביום זה (גם)
בנתינת הצדקה, יש לתת צדקה זו מערב שבת¹.

שבת קודש פרשת בהעלותך²,

י"ב בסיוון

סיום ימי התשלומין. זמן מתאים להחלטות
טובות וביצוע, בשיעורי תורה והפצתה, באהבת
ואחדות ישראל, ובנתינת הצדקה³.
קריאת התורה:

מנמיכים מעט את הקול מ"ויהי העם
כמתאוונים" עד "אל המן עינינו" (יא, א-ו)⁴.
אין אומרים 'אב הרחמים'.

* בכל שבת קודש: אמירת השיעור תהילים -
אחר עלינו, ואחר כך אמירת 'ולקחת סולת' ו'שש
זכירות'⁵.

ה" תשל"ח, שהגיהם הרבי והסכים להדפסתם (תיקון זה נשמט
מהדפוס. רשימת התיקונים המלאה נדפסה בקובץ 'הערות הת'
ואנ"ש' 770, ג' אייר תש"ע, עמ' 71).

6) הן בארה"ק והן בחו"ל, ע"פ דברי אדה"ז בסידורו לפני 'למנצח.
. יענך'. והטעם לפי שכל עניין תשלומין אלו הוא בעניין הקרבנות,
ואין בהן 'ספיקא דיומא' - א"ק כרך כ עמ' רנא. לקוטי שיחות
כרך ד עמ' 1312.

7) 'רשימת המאסר' (המקור בלה"ק), לקוטי דיבורים ח"ד, ליקוט
לה, עמ' 1222. ספר השיחות תר"פ-תרפ"ז עמ' 179. 'ספר התולדות
- אדמו"ר מהוריי"צ' (כפר חב"ד תשל"ו) ח"ג פ"ח.

1) ראה לקוטי שיחות חלק כח עמ' 315 ס"ג בקשר לצדקה דיום
השבת, ובאג"ק ח"ד עמ' שכד ושערי הל' ומנהגי יו"ד ר"ס קמח
בעניין יארציית שחל בש"ק.

2) בחו"ל - פרשת נשא.

3) ע"פ 'התנועות' תשמ"ט ח"ג עמ' 323.

4) פר"ח סי' תכח ס"ק ז (וטעמו כדי 'להראות שהם מתחרטים"),
ומ"מ הזהיר שם שיקרא בקול כזה שישמע זאת כל הציבור, כמובן.
וכן נהג הבעל-קורא בבית חיינו, הרה"ח ר' מרדכי שוסטרמאן
ע"ה. ומצינים ללקוטי מהרי"ח (ח"ב סא,א) ולפירוש 'שערי
רחמים' על שערי אפרים (ג,ג).

5) כ"ה בתיקונים של הרב טובי' שי' זילברשטרומס לסידור 'תהלת

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש